

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Farkasok báránybőrben.

E cím alatt a Budapesti Hírlap alkalmi tudósítója tollából vármegyénket is nagyon közlelő érdeklő hosszabb cikket közölt, melyben a tót nemzetiségű izgatónak egyházi autonómia és vallásos misszió oltalma alatt úzótt államellenes üzelmeiről rántja le a leplet. A cikknek azt a részét, mely a bácskai tót agitátorok dolgait szelöz-teti, szükségesnek látjuk közreadni s felhívjuk reá az illetékes egyházi és világi hatóságok figyelmét, mert olyan egyházi egyesület leple alatt végzik állambontó aknamunkájukat, melynek a cikkiró tudomása szerint nincsenek sem az egyházkerület, sem az államkormány által jóváhagyott alapszabályai.

A B. H. tudósítója az ágostai evangélikus bányakerületnek folyó hó 19-ikére egybehívott rendes közgyűlése alkalmából írta meg cikkét. E közgyűlésen iktatják be a kerület új püspökét, Scholcz Gusztávot, akinek önálló meggyőződésétől, tiszta jellemétől s hazafias szellemétől sok jót vár s ugyanezen közgyűlésen teszik szóvá az elszomorító

nemzetiségi izgatást is, mely utóbbi időben új erőre kapott, nap-nap után terjed, hatalmába keríti az Alföld tót egyházait is s az egyházkerület hazafias jó hírnevét megsemmisítéssel fenyegeti.

Miután elmondta, hogy a túlzó izgató tót elemek, kiket az 1894. évi kerületi közgyűlés energikus intézkedése leszorított a periferiákra, néhány év óta újra felütötték a fejüket s a letűnt kormány kedvezéseitől új erőre kapván, ma már a nemzetiségi törvény védelme alatt nyíltan az országgyűlésen s az autonómia leple alatt burkoltan az egyházakban dolgoznak, állításának igazolására felhossa az antalfalvi, tótkomlói s az annak idején lapunkban is szelözöttetett feketehegyi esetet s azután így folytatja:

„A tót túlzó urak, ugylátszik, a Bácskát különös gondjukban részesítik, noha ott 32 evangélikus egyház között csak 8 tót gyülekezet van. Meglátszott ez az utolsó képviselőválasztáson is, amelyre a tót papok és tanítók személyes vezetése mellett a hajnali könyörgés után a választás színhelyére, Kölpénybe vonult a fanatizált nép, hogy leszavazzon Hodzsára. Legujabban pedig Ujvidék lett a tót féktelen izgatásnak és szakadatlan

nemzetiségi botrányoknak színhelye. Az oda való tót fiskálisok rendezésével most már ismételtén megzavarták az istentiszteletet, azért, mert a gyülekezet németajku többsége egy hazafias tót tanítót választott, akit a kántori szolgálatban a tótok megtűrni nem akartak. Tüntetőleg eltávoztak, mindenkit kituszkoltak a templomból, sőt egyeseket erővel vonszoltak ki. Ez idő szerint talán épp Ujvidék a legféktelenebb izgatás székelye. A mióta a krnök és miesátek telepedtek ott le, a békés egyetértés megszűnt. A legesekélyebb dolgot is fölhasználják gyűlölködés szítására, sőt most, hogy olyan tanítót alkalmaztak, akiben nem látják nemzetiségi és privát érdekeik uszályhordozóját, a tót köznépet még arra is ráveszik, hogy gyermekeit a szerb népiskolába járassa.

Lehet, hogy akad olyan jóhiszemű optimista ember, aki azt vallja, hogy a felsorolt dolgok elszigetelt, magukban álló jelenségek, amelyeknek nem kell tulságosan nagy jelentőséget adni. Ezzel szemben úgy véljük, helyes nyomon vagyunk, ha arról a pórázról, amelyet Zsolnán, Turócszentmártonban és Liptószentmiklóson fonnak, Csabán, Ujvidéken erősítenek és Ó-Pázuán új színekkel tarkítanak s amelyen az evangélikus tót nép részét vezetik, azt tartjuk, hogy tervszerűséggel csavarják rá az egyházakra. Ugy véljük, hogy itt nem elszórt jelenségekkel, hanem rendszeres, az egész bányakerületet is behálózó, az egész tót népet veszélyeztető, az evan-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Akit ketten szerettek.

Írta: dr. Hannig Györgyné.
(Vége.)

Egy napon Véghidy a fővárosba rándult valami gazdasági gép beszerzésére s mivel már Klárka napok óta gyengélkedő volt, nem vitte magával. Két év óta ekkor maradt egészen egyedül. Ura távollétét felhasználta s rendezgeté szekrényeit. Kis doboza is előkerült s valami vágyat érzett, hogy felnyissa Egyen kint szedegette ki virágait. Mindegyikhez egy egy ábránd volt szöve s midőn elolvasta kedves költeményeit, újra azzá az ábrándos kis Klárivá vált, ki kint ül a hársfasorban a Ladányi pusztán s várja álmai lovagját.

Már egészen besötétedett, midőn a szoba leány futott be hozzá:

— A nagyságos ur megérkezett. Vendéget hozott magával.

Klárka visszahelyezte a dobozát s kilépett a vadszólós verandára, hová éppen akkor jött fel férje egy ifjuval.

— Nézd Klára, vendéget hozok. Balázs Ernőt. Egymás mellett volt atyáink birtoka s én mindig szerettem Ernőt, bár jóval fiatalabb nálam. A fővárosban találkoztam vele, s mivel éppen azon tanakodott, melyik fürdő helyen töltsön pár hetet, lehvítam magamhoz, hisz itt is van jó levegő, friss patak a kert alján. Még azt is megígértem, hogy szerzek neki tilinkót is, mert gyermekkorában akkor volt boldog, ha a pusztai eselédesség tilinkóján játszhatott.

Ernő mesésókolá Klárikának feléje nyujtott kezét:

— Meghosesájt ugy-e, nagyságos asszonyom alkalmatlankodásomért, de kedves férje oly szívesen hívott, hogy nem utasíthattam vissza s valóban szívesebben töltök pár hetet ily regényes pusztán, mint valami túlszult fürdőhelyen.

— Nagyon örülünk s reméljük jól fogja érezni magát nálunk — mondá Klárka.

— Oh én máris jól érzem magamat. Az én lelkem sohasem vágyódott zajos szórakozás után. Imádom a holdvilágos estéket, a szabad természet ezernyi titkát.

— Tehát még mindig az ábrándos Ernő vagy; az idő nem változtatott rajtad! — szolt közbe Oszkár.

— Tálalva van — jelenté a verandára lépő szobaleány, mire az ebédlöbe tértek.

Klárka csak most látta vendégét teljes világításban, mivel már homály volt, midőn megérkeztek.

25—26 év körüli ifju volt Ernő, nagy, ábrándos szemekkel, sűrű fekete hajjal. Hangja lágy, dallamos. A vacsora ideje kellemesen tett el. Ernő elmondá, mint élt azóta, mióta Oszkár szomszédágukból elköltözött; valamint Oszkár is elmondá, mily észrevétlenül lett rabja az ő szerelmes kis Klárijának. Klárka csak hallgatta a beszélgetőket s hol az ő hatalmas, erős urát nézte, hol rápillantott arra az ábrándos ifjura, ki oly boldog volt, midőn meghallotta, hogy megszólal künn a pásztor-furulya.

Egy hónapot töltött Ernő Virághalmon, egy boldog, feledhetetlen hónapot. Bejárta a közellékvő erdőket, leült a kis patak partjára virágot szedni, néha egész koszorut font s hazavitte Klárikának. Este aztán kiültek a

gélikus egyház autonómiájával visszaélő izgatások szeparatistikus tendenciáival van dolgunk.

Megerősít bennünket e föltevésünkben a következő dolog. Az ugynevezett pozitív luteránus tótok néhány év óta maguk között gyűlést tartanak azon a címen, hogy a belmisszió ügyeit intézik, ápolják. Nevezetes, hogy e gyűléseken mindig ott lehet látni azokat is, akiknek a keze benne volt az imént elpanaszolt dolgokban, s akik másutt is kivesszik részüket az izgatásból. Szinte magától kínálkozik az a következtetés, hogy valami szoros összefüggés van ezek közt az ugynevezett tót belmissziói ülések és a nemzeti-ségi botrányok szereplői között. Az említett gyűlés az idén Petrőcön, a Bácskában, e hónap 26-án és 27-én fog végbemenni kétháromszáz messziről jött vendég részvételével. Ezek az urak a belmisszió szóban igen szép alkalmas takarót találtak. Amióta tudniillik az egyházpólitikai törvények szentesítve vannak, az összes hazai keresztény egyházak élénkebb lelki gondozásban részesítik híveiket. Árvák, özvegyek, elhagyottak, szegények, előregedettek, bukottak mentésén, az egyháziasság élesztésén fáradszók, jótékony intézményeket létesítenek, stb. Az egész mentő munkát a belmisszió szó alá foglalják. Az evang. egyháznak különösen két közismeretű, alapszabályokra felépült belmisszió intézménye van: az egyetemes gyámintézet és a Luther-Társaság. Ezek évről-évre megtartják a nagy nyilvánosság előtt gyűléseiket s nemzetiségi különbség nélkül jót tesznek, segítenek, építenek e hazában mindenfelé. Sok tagja van a két egyesületnek, köztük számos tót hazafias lelkész és tanító is. A gyűléseken azonban a tót belmisszió gyűlésekre járók közül alig lehet valakit látni, csak a segítségért való folyamodványokkal képviseltetik magukat. Természetes, hogy ezeken a gyűléseken is, de kivált a kerületiekben, mindig buzdítanak arra, hogy gyakoroljuk a belmissziót, mert ez a jelenkornak egyedüli remediuma, mely az egyházak elhaló tagjait még életre kelthetné stb.

A tuzó tótok már mindenféle dologgal, egyesülettel próbálkoztak, hogy benne valami országos találkozó pontot szerezzenek nemzetellenes érdekeik szolgálatára. Nem is érez-

nék magukat boldogtalanoknak, ha a román, szerb, vagy szász egyház mintájára külön szervezkedhetnének. akár annak az árán is, hogy kettészakítsák a magyarhoni evangélikus egyházat. A hány egyesületet azonban csak alakítottak, az mind lehetetlenné vált az egyházkerületek ébersége miatt, a melyek nem tűrték, hogy az autonómia leple alatt nemzetrontó, állambontó munkát végezzenek. Most azonban megtalálták ők is a nyitját, hogy háborítatlanul szervezkedhessenek. Eljárásuk egyszerűen az, hogy valamely „soros“ gyűlekezettel elhatároztatják, hogy a belmisszió ünnepet tart, melyre meghívja az érdekelteket. Az evangélikus tiszai kerület harlangligeti gyűlése szölte meg legelsőbb a lólabát s Gyürky Pál főesperes jelentése kapcsán tiltakozott az ellen, hogy a kerületek kijátszásával és tudta nélkül, szeparatistikus uton, a gyülekezetek autonómiája címen, szinte titokban, csupán tót lelkészek körében történehessenek meg e konventikulumok. Ez azonban hiábavaló volt! Nem olyan érzékenyek az urak. Az idén is invitálták a gyűlést és pedig Petrőcra a Cirkevni Listi és Sztrázsna Sione lapokban közzétett következő meghívóval: „A petrőci ág. ev. egyház közgyűlése határozata szerint szeptember 26., 27. napjain egy papi és belmisszió konferenciát rendez összekötve istentiszteletekkel, melyre a lelkészség és a belmisszió iránt érdeklődő közönség meghívatik. Az ünnep sorrendje: Szeptember 26-án délelőtt 9—11 és délután 3—6 órakor értekezlet, szept. 27-én délelőtt fél 9 és délután 3 órakor misszió istentisztelet, szept. 28-án Palánkáról elindulva kirándulás az Aldunára. A midőn kérjük, hogy nagy számban megjelenjenek és az elszállásolás végett előre jelentkezzenek, vagyunk Ujvidéken és Petrőcön 1906. aug. 6-án, Krnó Milos dr., felügyelő, Mrva György lelkész“.

E meghívó szerint tehát egészen vallásos ennek a gyűlésnek a színezeete s elkerül minden nemzetiségi jelleget. sőt a rendezők talán még a kerület elismerését is hajlandók bekasszálni buzgóságukért, mert misszionálnak. Bizonyos körökben amugy is mindig ezeknek az embereknek a buzgalmat, gyülekezeteiknek egyházszeretét állítják oda követendő példának, mert ezek nem foglalkoznak

mással, csak hivatásukkal, pedig ha egyszer nem sajnálják a fáradságot s nem jelentések és bemondások, hanem személyes tapasztalás révén mélyebbre tekintenek, azt találnák, hogy dolgoznak másutt is, de persze másképp, tudniillik a hazafias kötelességekkel párhuzamosan!

A petrőci gyűlés különben az evangélikus alkotmányba is beleütközik és a gyülekezeti autonómiával nem takarható. Mert, ha az egyház hívta is össze, ha vallásos programot tűzött is ki, ha a petrőci züllött egyházi viszonyokat akarnák is vele orvosolni; — az evangélikus egyházalkotmány szempontjából feltétlenül meg kellene akadályozni. Az egyházközségnek ugyanis semmi joga sincs arra, hogy az egyházmegye tudta és beleegyezése nélkül oly gyűlést rendezzen, a melyre az egész országból összehívja az érdeklődőket. Ha aztán ezenfelül a meghívó kizárólag tót lapokban jelent meg s ezzel kifejezetten csak tót és hasonló urakat invitált, nyilvánvaló a nemzetiségi szeparatistikus törekvés, a mely szintén beleütközik az egyházalkotmányba. Így áll a dolog a petrőci famózus meghívóval, a mely arra a gyűlésre szól, ahol az a Zoch Pál is tart felolvasást, aki a bácsi konzisztórium ítéletét impertinens módon megtámadta, s amely gyűlésen bizonyosan ott lenne az az országgyűlési képviselő is, aki a Petrőccel szomszédos egyház felügyelője s lapjában nap-nap után izgató cikkeket közöl „az evangélikus és más egyházak betyárságairól“.

Ime így úzi bűnös izgatásait vármegyénk tót egyházaiban is a pánszláv propaganda. Elvárjuk azonban a bácsi ág. ev. egyházmegyétől, hogy megakadályozza az egyházalkotmánnyal való visszaélést s megóvja az egyházmegye jó hírnevét; s elvárjuk a világi hatóságtól is, hogy résen lesz s nem fogja megengedni, hogy a megerősített alapszabályokkal nem bíró belmisszió egyesület leple alatt visszaélve a vallás szent dolgaival, államfelforgató izgatások büntetlenül tombolhassanak.

holdvilágos udvarba s játszani kezdett tilinkón mélabus, panaszos nótákat, míg szemei azon a kis asszonyon nyugodtak, aki mindig kezelebb húzódott erős urához, mintha kérni szeretne volna: Ugy félek valamitől; védj meg én jó uram!

Igen, félt Klárka egy érzéstől, mely egy idő óta uralkodott lelkén. Mióta először szólalt meg az ifju a bus tilinkón, szive megdobbant s azt hívé, hogy ismét ott ül a hársfalombok alatt a Ladányi tanyán s hogy az álombeli királyfi zeng neki szerelmes, bus dalokat. Ismét ábrándossá vált Klára s ábrándjainak alakjaként mindig Ernő jelent meg. Pedig nem akart véteni még gondolatban se az ellen a jó ember ellen, ki neki mindent iparkodott megszerezni. Valahányszor hárman együtt voltak, mindig az ura mellé ült s ha felsírt a tilinkó, sokszor ráhajtotta férje vállára fejét, de lelke messze, messze szállt meseországba s érezte, hogy az ifju ábrándos lelke is követi. Ha aztán egyedül volt, sírt, sírt keservesen. Siratta Oszkárt, kié élete volt, ki ellen nem akart vétkezni... Siratta Ernőt, kinek tekintetéből nem egyszer kiérezte, hogy mily rajongással viseltetik iránta és siratta önmagát,

ki nem tudta sem az egyik, sem a másiknak a képét szívéből kitörölni

De nemesak Klárka szenvedett; Ernő is nagy harcokon ment keresztül. Abrándvilágban élt ő is. S midőn az első este meglátta Klárkát, megérezte, hogy ez az ő álmainak élő képmása. De mit ért a találkozás, ha Klárka másé volt, még pedig olyan férfié, kit ő becsült és szeretett! Már az első hét végén el akart utazni, de Oszkár marasztalá; s olyan volt ő is, mint a lepke, mely érzi, hogy megégeti magát, mégis folyton a gyertyaláng körül repked. Szándékosan kerülte, hogy Klárkával egyedül legyen, mert megérezte, hogy ő sem közönyös iránta. S bár látta, hogy mily gyengéden simul urához, ábrándos tekintete, arca sápadtsága elárulta, hogy lelkének világa megegyezik az övével. Érezte, hogy szeretik egymást, tisztán, csupán lelkeikkel; de tudta azt is, hogy ez az érzés is tilos.

Végre elérkezett az utolsó est. Bent ültek a vadszölös verandán, midőn az egyik kocsis kiszólitá Véghidyt, hogy lovának valami baja esett.

Egyedül maradtak. Kinos csendben ül-

tek. Ugy szerettek volna megszólaloi, de mindkettő félt, hogy elárulja szíve titkát. Végre mégis Ernő töré meg a csendet:

— Nagyságos asszonyom, örök hálára vagyok kötelezve szíves vendéglátásukért. Életem legboldogabb perceit itt töltöttem s itt ismertem meg azt a lényt, kire mindig imáddal fogok gondolni. Oh Klára, mért kellett a mi lelkeinknek most találkozni, mikor már tiltva van!

— Az Istenért Ernő, mit beszél! Oh erről nem szabad önnek szólni, hisz mi mindketten szeretjük Oszkárt s ő oly nemesen érző lény, oly becsületes jellem, hogy ellene még gondolatban sem vétethünk.

— Igaza van Klárka. Ön szereti Oszkárt; de míg a maga ábrándos lelke nem tud az élet mindennapiasságával megelégedni, addig Oszkár munkában edzett erős lelke nem tudja a maga világát megérteni. Azért ön nem lehet igazán, teljesen boldog.

Klárka érezte, hogy Ernő igazat mond, de szólni nem tudott, csak könyei hullottak sápadtá vált arcára. Sietett letörölni, mert férje lépteit hallá.

Gazdasági vajudás.

A gazdasági tényezők szüntelenül kiegyenlítési iparkodnak egymást; a mérleg egyensúlya sohasem állítható helyre, legfeljebb, hogy az ellentétek, melyek az egyes tényezők közt fenforognak, időről időre kevesbednek, a közös érdekből merített haszon megosztása közelebb jut az igazságossághoz. Egészen egyforma arányban azonban soha sem részesül jutalomban a közgazdasági tevékenység minden ága.

Minél harmonikusabban alakul a viszony a közgazdasági ágazatok közt díjazásukat illetőleg, annál egészségesebb a közgazdaság, annál szilárdabb az alapja. Minél nagyobbak a díjazás ellentétei, annál rosszabbak a közgazdasági viszonyok. Mert az egyik fél a másik rovására oly előnyökben részesül, melyek az általánosságra kedvezőtlen hatást gyakorolnak.

A harc tehát az egyensúly eléréseért nem szűnik meg soha. Nemcsak a munkaadók és a munkások közt folyik az, hanem a közgazdaság minden ágazata, a társadalom minden rétege közt.

Innen van, hogy hol az egyik cikk drágul meg, hol a másik. A közgazdaság, a társadalom egyik osztálya felemeli a munkája, készítménye árát. Ez természetesen kihat minden a más osztályra, mely a szóbanforgó terméket drágábban kénytelen megszerezni és erre fedezetet csak úgy találhat, ha szintén többet követel a saját teljesítményeért.

Mi mostanában éppen abban a stádiumban vagyunk, amelyben sorjában állanak elő a különféle osztályok többköveteléseikkel. Ezért bátran állíthatjuk, hogy közgazdaságunk igen válságos helyzetben van, aminek kétségtelen bizonyosságát a pénznek elértéktelenedésében találhatjuk.

A sok áremelésnek ugyanis az a furcsa következménye, hogy az emberek többet kapnak ugyan munkájukért, de többet is kénytelenek kiadni s így az áremelkedés a pénz csekélyebb értéke mellett csak látszólagos volna, ha az áremelkedés minden szakmában már tényleg beállott volna. Egyelőre azonban még sok szakma nem emelte fel az árakat, egyesek pedig éppenséggel nem is gondolhat

nak rá s éppen ezek azok, kik a sok áremelkedésnek megadják az árát.

Vajudnak tehát a közgazdasági viszonyok tartani lehet tőle, hogy még évekig el fognak húzódni az átalakulások, melyeknek épp az volna a legkedvezőbb eredménye, ha a pénz értéke még inkább esőkennék, mert ezáltal elérhető volna, hogy mindenki, ha már többet kénytelen költeni, több jövedelemre is tenne szert.

Amikor számolnunk kell azzal, hogy ezért még fokozódni fognak kiadásaink, legfőbb figyelmünket arra kell fordítanunk, hogy bevételeinket is szaporítsuk. Nekünk magyaroknak, kik rég időktől fogva számtalan milliókkal adózunk a külföldi iparnak, kereskedelemnek, erre igen hathatós módunk van: igyekeznünk kell pénzünket lehetőleg az ország határain belül tartani. Ezt célozza az iparpártoló mozgalom, melyet a magyar termékek érdekében indítottunk.

Csak ha ezt közös erővel, közös akarattal sikerül keresztülvinnünk, számíthatunk arra, hogy a gazdasági vajudást nagyobb megrázkódtatás nélkül fogjuk kiállhatni. Nemcsak hazafias feladat tehát, hogy pártoljuk a hazai ipart, hanem mindannyiunk közös, vitális érdeke, melyet ha szem elől tévesztünk, keményen fogunk lakolni érte!

Végül ne feledjük, hogy a társadalom, közönség egyesekből áll, s ha mindenki a szomszédjára fogja bízni a hazafias feladat teljesítését, senkise fogja teljesíteni és közgazdaságunk az egyre hevesülő harcban végképp el fog pusztulni.

Zombor város közgyűlése.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága tolyó évi szeptember hó 15 én, szombaton délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott Hauke Imre polgármester elnöklete alatt.

A törvényhatósági bizottság által az október 6 iki ünnepek rendezésére kiküldött állandó bizottság bemutatja az ünnepek sorrendjét — A nagybizottságnak lapunkban már ismertetett javaslata elfogadtatott.

Budapest székesfőváros tanácsának meghívója Washington György szobrának lelep-

lezési ünnepélyére. — Nem képviselteti magát a törvényhatósági bizottság.

A debreceni Bocskay szobor bizottság meghívója Bocskay István szobrának lelep-

lezési ünnepélyére. — Nem képviselteti magát a törvényhatósági bizottság.

Listyevity Titusz rendőrfőkapitány kérése 5 heti szabadság iránt. — Megadatott.

Gergurov Milán főmérnök kérése szabadságidő meghosszabbítása iránt. — Megadatott.

Auth György pénztárnok kérése 6 heti szabadság és fizetési előleg iránt. — Megadatott.

Eremin György I. alkaptány kérése 6 heti szabadság iránt. — Megadatott.

Balczér György közbizományi állatorvos kérése 2 havi szabadság iránt. — Megadatott.

H i r e k.

Személyi hir. Arnold Sándor kuriai bíró, a kassai ítélőtábla elnöke, öccse Arnold Károly bácskerezsturi jegyző látogatására Bácskerezsturra érkezett.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Hampel Endre egri kir. törvényszéki joggyakornokot a kulai kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

Kinevezés. A temesvári posta- és távirdaigazgatóság a sajkásszentiváni postamesteri állásra Karner Jánosné szül. Standt Flóra eddigi helyettes postamestert véglegesítette.

Kinevezés. A m. kir. posta- és távirdaigazgatóság a bácsborsódi postamesteri állásra Stein Katalin kesztői posta- és távirda kiadót nevezte ki.

Tanügyi kinevezés. A kultuszminiszter dr. Révay Józsefet, a szabadkai főgimnázium tanárát a késmárki ág. ev. főgimnáziumhoz nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Megyesi Ferenc helybeli állami főgimnáziumi tanárt, mint a Hivatalos Közlöny 15 iki számában olvassuk hasonló minőségben az újvidéki kir. kath. gimnáziumhoz helyezte át s egyuttal, mint megbízható forrásból értesülünk, ugyanott az igazgatói teendők ellátásával is megbízta Társadalmi életünk derék munkaerőt veszít benne, kitől különösen Szabad Lyceum Egyesületünk még sok gondos kidolgozásu és tartalmas, épületes és élvezetes előadást várhatott Kisérje szerenese, a társadalom becsülése s az ifjúság szeretete új állomáshelyén is

Még egy ideig együtt voltak. Klárka azonban szótlan volt. Erős főfájásról panaszkodott, azért előbb is tért nyugovóra. Midőn Ernőnek bucsucsókra nyújtá a kezét, úgy remegett az a kis kéz, oly forró volt.

Ernő áhitattal csókolta meg a remegő kezét, hisz nem tekintette ő Klárit vérből-husból való asszonynak, hanem valami tulvilághól leszállott csillagnak, mely ragyogást, fényt hintett az ő ábrándos életébe, de érezte, hogy most elszáll a fény örökre, sötétséget, borot hagyva maga után.

Klárka szobájába térve, térdre borult, szemét az ágya fölött függő szenvedő Üdvözítőre szegezé, s ajka könnyöröve suttopta:

— Bocsásd meg uram az én igen nagy vétkeimet.

Azlán kimerülve ágyba tért s az álom, a mindent felejttö jóbarát lecsokoló szem-pilláit.

Oszkár és Ernő még egy ideig beszélgettek, aztán ők is nyugodni tértek. Oszkár szobájába lépve, sokáig állt Klárka ágya mellett s szeretettel nyugtatta tekintetét azon a kis asszonyon, ki reá bízta életét s kit neki

kell megőrizni az élet viharai ellen. S amint így szemlélte, oly gyermeknek, lányosnak tűnt fel neki ez az alvó asszony, hogy nem mert homlokára forró csókot lehelni, mint máskor, midőn nyugovóra tért.

Ernő pedig kitérte szobája ablakát, elmerült a csillagok szemléletébe. Várta, hogy majd csak leszáll közülük egy, hogy lelke sötétségébe fényt hintsen, de hiába! Oly magasan, oly elérhetetlen távolságban ragyogtak azok, mint az a nő, kit lelke mélyéből szeretett.

* * *

Az Ernő elutazását követő héten egy este a Ladányi pusztáról tért haza Klárka jó urával. Borzasztó vihar tört ki az uton s a gyorsan lehült levegő s nagy zápor egészen átázta Klárka lenge nyári ruháját s erős tüdőgyulladást kapott. Egy hétig feküdt élet s halál közt.

Oszkár egy pillanatra sem hagyta magára, de ő is csak akkor volt nyugodt, midőn férje kezei végigsimították lázban égő homlokát. Olyankor ajkához vonta az erős férfi kezét s csókot lehelt rá. Oh, hányszor szeretett

volna kérőleg, könyörgőleg fordulni urához, hogy boesása meg lelke gyengeségét, de nem mert, nem akart szólni. Nem akart fájdalmat okozni neki. Midőn jobban lett, külföldre utaztak, hol az egész telet tölték, de Klárka naponta sápadtabbá vált. Az orvosok, kik megvizsgálták, csak fejüket csóválták, nem tudták megérteni a baj okát.

Oszkár kétségbe volt esve, látta, hogy Klárkája nap-nap után hervad. Pedig mily szeretettel van az a sápadt asszony iránta. Talán sohasem szerette őt oly nagyon, mint most. Hányszor elmondta napjában: En édes jó uram! — Mit tudta azt Oszkár, hogy amint ő magára hagyja Klárkát, egy másik kép tolokodik lelkébe, bánatos szemek szenvedő tekintetét látja maga előtt. Mit tudta ő azt, hogy az ő kis virága azért hervad, mert szíve ketté oszlott! Nem tudta ő azt meg sohasem.

Tavasszal hazavágyódott Klári, vissza Virághalom pusztára. Ott rohamosan hervadt és egy szép napon itthagya az ő jó urát s elköltözött egy szebb világba, hol nincs szenvedés, csak örök tiszta szeretet.

Uj helyettes tanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az Ujvidékre áthelyezett Megyesi Ferenc helyére Pólay Vilmos okleveles tanárjelöltet alkalmazta helyettes tanári minőségben.

Kossuth születésnapja. A magyar nemzet édesapjának az emléket minden kínálkozó alkalommal megünnepli hálás nemzete, ami élő jele Kossuth apánk halhatatlanságának. Él a neve, él az emléke, élnek alkotásai, csak ő maga ment el mindörökké. Most 19-én lesz a születése napja, amelyet szintén kegyelettel ül meg a magyar nemzet.

Közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága október hó 8-án tartja meg őszi rendes évnegyvenes közgyűlését.

Virter Ferenc kitüntetése. Ferdinánd bolgár fejedelem magyarországi tartózkodása alatt tervehette a Kóhary hercegi család történetének megírását. A kibált magyar főrangú család ősi várkastélyában immár hónapok óta tartózkodik a fejedelem és a nyár során több ízben magához hívta Virter Ferencet, az országos monográfia szerkesztőjét, akivel a Kóhary család levéltári adatait összegyűjtötte. A fáradságos munka elismerésül Ferdinánd fejedelem Virter Ferenc szerkesztőt most lovagrenddel tüntette ki és a napokban a Jómórmegyei balogi várkastélyban edvári ebéden látta vendégül, amelyen az egész Kóburg-család résztvevett.

Választmányi ülés. Az 1907. évi házipénztári költségvetés felülvizsgálata és közszemlére lendülő kitétele céljából Bács-Bodrog vármegye állandó választmánya t. hó 23-án délelőtt 9 órakor a vármegye kis tanácskozási termében ülést tart.

Népgyűlés. A zombori szociáldemokrata pártszervezet t. hó 16-án, vasárnap a Szentháromság-terén népgyűlést tartott. A napirend I. és II. pontjait Weil Miksa helybeli iparos ismertette. Utána Ferenczi Gyula budapesti szónok emelkedett szólásra, aki a napirend mindhárom pontját kapcsolatosan fejtegette, majd beszélt még a sajtóról és a sajtó szabadságáról. Végül pedig Simits István és Markovits Balázs beszéltek még szerb nyelven. Ezután a népgyűlés munkásdalokat énekelve a legnagyobb rendben szétoszlott.

A honvédkerületi parancsnok gyászsa. Jahl Gusztáv altábornagyot, a szegedi honvédkerület parancsnokát, ki most szemleuten van, súlyos csapás érte édesanyja elhalálásával. A kerületi parancsnok emel-fogva megszakította szemleutját és édesanyja temetésére Ausztriába utazott.

Közgyűlés. A zombori vadásztársaság folyó évi szeptember hó 24-én délután 5 órakor az alispán hivatalos helyiségében közgyűlést tart.

Oszkár egészen összetörte a csapás. A hatalmas férfi olyan lett, mint a vilámsujtott tölgy. Érezte, hogy e helyen, hol minden bokor, minden fűszál Klárikájára emlékezteti, nem gyógyul meg soha. Ha fellépett a vadszölővel befutott verandára, szinte várta, hogy hozzásimul a kis Klára s sugni fogja: Én édes jó uram...

De Klárka kint nyugodott a hársfalombos sir alatt. Halom község csendes temetőjében, mely a pusztá mellett terült el. A vadszölős verandára odalátzott a márványkereszt.

Oszkár fájdalma hónapok mulva is oly erős volt, mint az első napon. Elhatározta tehát, hogy birtokát eladja s hosszabb utra kel s ha lelkenek sebé beheged, majd máshol kezd új életet. Ujságban hirdeté a birtok eladását.

Alig pár hétre egy sürgönyt kapott Ernőtől, mely érkezését jelző.

Mily megváltozva találkozott a két férfi! Oszkár megtörve, — Ernő is sápadt volt s nagy ábrándos szeme mélyen beesve feküdt. Elpanaszolták bajukat egymásnak. Ernő hosszú

Egyházmegyei hírek. Sinkó Mihály gombosi plébános saját kérelmére nyugdíjaztatván, ideiglenes adminisztrátorrá Cziráky Gyula gombosi káplán neveztetett ki.

Templomavatás. Az újonnan épült titeli izraelita imaházat a hitközség t. hó 13-án ünnepélyesen avatta fel.

Óvónőválasztás. Az apatini óvodához Csily Annát választották meg óvónőnek.

Lóverseny. A szabadkai Lóverseny Egyesület t. hó 30-án lóversenyt rendez.

Irnokválasztás. Bajmokon t. hó 7-én ejtették meg a községi irnokválasztást. A képviselőtestület egyhangulag Huszár Lajos választotta meg.

A vármegye monografiája. A Bácskai Hírlap szeptember 14-iki számában így emeli egy közlemény jelent meg. A cikk írója nem tudja, vagyis inkább úgy tesz, mintha nem tudná: mi a célja a monográfia ügyében megalkult helyi bizottságnak. Gonyolódik, hogy több főispán, polgármester stb. „meg ezeken felül egy eleven grót is” helyet foglalnak „egy monografiát író bizottságban”. Pedig lám milyea jól tudja, hogy — sajna! — nálunk még a jó bornak is kell céger, hogy — saját szavai szerint — minél több nagy kapacitás nevét olvassa a közönség valamely kulturális mozgalomban, annál jobban siet a maga torintjait a kultúra oltárára letenni. Csak abban van a tévedés, hogy az a helyi bizottság nem „monografiát író bizottság”, s így a benne levő kapacitások nem szükségképpen író vagy tudós kapacitások. Bács-Bodrog vármegye monografiáját nem a helyi bizottság írja, nem a vármegye írja; hanem szerkeszti, illetőleg írja az országos monografia-bizottság. Mit esnial hát a helyi bizottság? Támogatja a központi szerkesztő bizottságot. Hogyan? — kérdi szinlelt tudatlansággal a B. H. cikkírója. Pedig azt is jól sejt (helyesebben: tudja a közölt tervrajzból), hogy „adatokat, kutatásokat, ásatások eredményeit fogják a bizottsági tagok a szerkesztőség rendelkezésére bocsátani”. Már ki, hogyan? Főképen azon akad meg a cikkíró, hogy kik vannak benn s kik nincsenek Szabadkáról a helyi bizottságban. S gonyosan kérdi: nem hallották hírét Iványi Istvánnak stb. Hígyje el, hogy a központi szerkesztő bizottságnak első sorban, mint legilletékesebbet, Iványi Istvánt ajánlották Szabadka történetének megírására s a többi szabadkai íróra, tudósra is felhívják a központi szerkesztőség figyelmét, kik — ha a központi bizottság jönnek látja — a szerkesztő bizottságba is belekérülnek, a melyben főispánok, polgármesterek, grófok — „mint olyanok” — bizonyosan nem szerepelnek.

kinos betegségről regélt, míg Oszkár borzasztó veszteséget mondá el. Ernő előadta, hogy mivel apja pár hét előtt kiadta örök-égét, szeretné megvenni a birtokot. Oszkárnak nagyon jól esett, hogy birtoka nem kerül egész idegen kézre. Hamar megegyezett Ernővel s pár hét múlva már ő volt a jogos tulajdonos. Oszkár végleges távozása előtt együtt ment ki a két férfi Klárka sírjához. Oszkár megkérte Ernőt, hogy legyen gondozója a sirnak, aztán zokogva bucsuzott el attól a helytől, hol kis Klárka nyugodott.

Elment idegenbe, hogy lelke sebére irt találjon, míg Ernő csak itt tartotta lehetségesnek vérző szíve fájdalmát esillapítani, ahol Klárka nyugodott.

Este, ha kiült a vadszölős verandára, eljászotta tilinkóján bus, szomorú dalait. A szellő szárnyra kapta s elvitte a kis Klári sírjához. S ha feljötték a csillagok, kereste, kutatatta: vajjon melyik lehet az, mely nem tudott a földön maradni, hanem visszatért oda, honnan egykor leszállott...

Eljegyzés. Réti Adi az arad-csanádi h. é. vasút alkalmazottja eljegyezte Koratpatfinszky Adrienne kisasszonyt, Koratpatfinszky Ernő leányát.

Fizetése képtelenség. Dávid Auna bácsalmási vegyeskereskedő fizetése képtelenséget jelentett be — Seidner Mór ujvidéki tégla-gyáros fizetése képtelen lett.

Eljegyzés. Dr. Telegdy Nándor honvédfőorvos eljegyezte Ertl Mariska kisasszonyt, Ertl József szondi nagybirtokos leányát.

Szabó Lajos zombori posta- és távirdatiszt eljegyezte Szauter Irma kisasszonyt, az apatini iskola tanárnőjét.

A bírósági jegyzők kongresszusa elmarad. A budapesti bírósági jegyzők országos kongresszusának előkészítő bizottsága folyó hó 15-én értekezletet tartott. Az ülésen bejelentették, hogy az a küldöttség, mely az igazságügyminiszternél a kongresszust bejelentette, a minisztertől a bírósági jegyzők kívánásaira vonatkozólag olyan megnyugtató kijelentéseket hallott, hogy azok után a kongresszus megtartását fölöslegesnek tartja. Az előkészítő bizottság emel-fogva elhatározta, hogy értesíti a vidéki bizottságokat, hogy a t. hó 23-ára kitűzött kongresszus elmarad.

Az árviz áldozatainak sir-emléke. Az 1879. évi szegedi árvízkatasztrofa idején elhaltak és az ujszegedi temetőbe örök nyugalomra helyezettek földi maradványai emlékére emelt emlékkőnek felszentelési ünnepélye t. hó 23-án d. e. 11 órakor nagy ünnepségek keretében fog végbe menni.

Esküvő. Brüll Frigyes ujvidéki kendergyáros t. hó 17-én esküdték örök hűséget Löbl Irma kisasszonynak Torzsán.

Dr. Adler Artur panosvai ügyvéd t. hó 12-én tartotta esküvőjét özv. Handler Jenőné urnóval Ujvidéken.

Halálozás. Milovánov Szimó óbecsei földbirtokos, vármegyénk virilis tagja a múlt héten 73 éves korában meghalt. A megboldogult földi maradványait nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Tulipán-estély. A zombori polgári kaszinó-egyesület dalárda felerészben a Tulipánkert szövetség megalakítandó helyi fiókjá, felerészben saját pénztár alapja javára t. hó 29-én a polgári kaszinó egyesület összes helyiségeiben dal-, zene és táncestélyt rendez. A jótékony célra való tekintettel felültevések elfogadtnak. Műsor: 1. Nyitány, előadja a dalárda zenekara. Csavojác János hegedűművész vezetése mellett. 2. Huber: Fohász, Pérfi kar, zongorán kíséri Blumenthal Károly, harmóniumon Türr Aladár. 3. Horváth: Él a magyar Melodráma, férfiak kíséret mellett előadja Prokópy Imre. 4. Reisinger: Hármás. Hegedű Csavojác János, cellon dr. Németh Arthur, zongorán Blumenthal Károly. 5. Magánjelenet, előadja dr. Zátanyi Dezső. 6. Tomcsányi: Régi tulipán nőtök, férfiak. 7. Ha király lehetnek. Előadja a dalárda zenekara. Csavojác János hegedűművész vezetése mellett. Belpódi 2 korona. Műsor 10 fill. A dalárda pártoló tagsági szelvényei ezen estélyre érvénytelenek. Külön meghívók nem bocsátotnak ki.

Kérelem Zombor szabad királyi város hazafias háztulajdonosaihoz! Zombor szabad királyi város törvényhatósága ez idén is méltó ténnyel kívánja ünnepelni az aradi tizenhárom vértanú emlékünnepeit úgy az Isten házában, mint a tizenhárom hős egyikének, Schweidel Józsefnek emlékszóbránál. Felkérem a város hazafias háztulajdonosait, hogy ez emlékünnepeit fényesebbé, impozánsabbá tételé céljából házaikat október hó 6-án lobogók-al teldiszítsák szíveskedjenek Zombor, 1906. évi szeptember hó 1-én. Hauke Imre s. k., polgármester, mint az állandó rendező bizottság elnöke.

Szüreti mulatság. A zombori egyesült ifjuság folyó hó 23-án (vasárnap) a Szemes-féle vendéglőben táncmulatsággal egybekötött szüreti ünnepélyt rendez. A jegyek ára előre váltva személyenként 80 fillér, este a pénztárnál 1 korona. A szüreti ünnepély este 8 órakor veszi kezdetét.

Gyűjtogatás. Takáts Mátyás, Gauder Ferenc és özv. Biczok Jánosné bácsgyulafalvai lakosoknak egymás mellett lévő szántóföldjükön a kazalokba rakott szalma folyó hó 6-án

ismeretlen tettesek által felgyújtott, a kazalok leégtek. A tettes utáni nyomozás nem vezetett eredményre.

Hegyi Antal bűnpöre. Hegyi Antal volt csongrádi plebános bűnpöreben folyó hó 14-én és 15-én ítélték a büntető törvényszék. Most sikkasztás és hamis vád bűntette miatt vonták teletlősségre. Azzal vádolták meg, hogy nagyértékű lefoglalt ingóságot Sima Juhannára ruházott át, a mikor Amerikába szökött. A hamis vád büntetését pedig azzal követte volna el, mert följelentést adott be Bogdán József csongrádi csendőrmester és még három csendőr ellen a honvédelemügyi miniszterhez; azzal vádolták meg a csendőroket, hogy ellene hamis esküt tettek és hivatalos hatalmukkal visszaéltek. Hegyi a most megtartott tárgyaláson tagadta a vádakat. Egy sereg csongrádi földmivest hallgattak ki, akik végteleg ragaszkodást eláruló vallomást tettek s igazolták, hogy a csendőrök durván bántak a plebánossal. A tanúk között volt özvegy Sima Ferencné és Julia leánya, akik három évig Amerikában voltak. Sima Julia husz éves, intelligens leány. A mikor az elnök kérdezte, mi a foglalkozása, azt felelte: hírlapíró vagyok. — A törvényszék Hegyi Antalt fölmentette az újabb vádak alól.

Gulyás gyerek játéka. Az épülőfélben lévő zombori h. é. vasút vonalán napnap után megtörténik, hogy a vágányhevederek esavarait kiszedik és a pályatestet kövekkel megrakják. Az üzletvezetés jelentésére a kulai szolgabíró a tettesek kiderítésére a nyomozást elrendelte. — Sikertült is a kulai csendőrségnek a tettest Schultz István 13 éves gulyás gyerek személyében kinyomozni. Schultz István gulyás gyerek tettét a csendőrök előtt beismerte és meuttségül azt adta elő, hogy játékból szedi ki a sinek összekötő esavarait és hordja a köveket a pályatestre.

Gondnokság. A szabdkai kir. törvényszék Mamuzsich Félix szabdkai lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Gyilkosság. Szilágyiban Futó Károly szilágyi lakost folyó hó 16-án estefelé Kanyó Tamás eddig még ki nem derített okból úgy találta szíven szúrni, hogy Futó összeesett és rögtön meghalt. A központi vizsgálóbíró a helyszínre kiutazott.

Leégett szalmakazal. Marx Ferenc és Szuchaneh Károly csongrádi lakosok kárára a földjükön kazalokba rakott szalma f. hó 13-án eddig ismeretlen módon kigyulladt és leégett. A tűz keletkezésének kiderítése tárgyában Csongrád község eljárásága a nyomozást megindította.

Kiállítás Zentán. A zentai gazdakör által Zentán rendezendő orsz. baromfi-, zöldség- és gyümölcskiállítás munkálatai teljes erővel folynak. A baromfiosztályra szóló jelentkezéseket rendező gazdakör — miután minden rendelkezésre álló tér megtelt — bezárta. Kivételesen még, igen korlátolt mennyiségben zöldség és gyümölcs jelentést fogadnak el. A kiállítást Teleki Józsefné védnök nagy ünnepségek között az egész vidék gazdatársadalmának jelenlétében szeptember hó 22-én d. e. 10 órakor nyitja meg. A gazdakör a védnökön tiszteletére az nap disztribúciót ad, este hangversenyt rendez. Másnap délután 2 órakor tartja meg a kör évi lődijazását, utána pedig a kiállítás területén az okszerű baromfi-tenyésztésről gyakorlati előadást tartat. A csoportos látogatók elszállásolásáról gondoskodva van.

Költött rablótámadás. Megirtuk annak idején, hogy Bársony István vasalómunkás augusztus hó első felében egy vasárnapi délelőtt azon panasszal fordult az újvidéki rendőrséghez, hogy őt két ismeretlen szerb ember a setatér egy félreeső útján megtámadta, megszurkálta, megkötözte és 12 kor. pénzt elrabolta. A megindított eljárás folyamán érdekes fordulat állott be. Az újvidéki főkapitányhelyettesnek már kezdetben gyanusnak tűnt fel a delog. Kereszkérdéseire Bársony bevallotta, hogy az egész rablótámadást ő maga eszelte ki, a sérüléseket magán ő ejtette, hogy ezáltal segítyt sikerüljön kapnia. Bársony terve akkoriban sikerült is, mert a

városi tanács 6 korona rögtön segélyt szavazott meg neki Beismerő vallomása alapján Bársonyt letartóztatták és a bíróságnak adták át.

Ingyenes köpetvizsgáló állomások a városokban. A m. kir. belügyminiszter múlt hó 7-én a következő körrendeletet intézte a városi és vármegyei törvényhatóságokhoz: „A tuberkulózis ellen indított küzdelem sikerének egyik legelső feltétele, hogy a betegség lehetőleg már kezdetében felismertessék, úgy az egyén gyógyulása, mint a fertőző esirák ártalmatlanná tétele céljából. Avéghből tehát, hogy az általános folkarolt és erősebben tojzatni kívánt védekezési mozgalom sikerét az említett uton biztosítsam, elhatároztam, hogy az ország több helyén, kezdetben a főorvosokkal is rendelkező közkórházakkal bíró törvényhatóság városokban, köpetvizsgáló állomásokat fogok létesíteni, ahol az orvosok vagy betegek által beküldött gyanús köpetek bakteriologiai vizsgálat alá fognak véteni az iránt, hogy tuberkulózisbaciillusokat tartalmaznak-e? Ezzel nemesak a korai diagnózis megállapítását óhajtom megkönnyíteni, de egyben módot is nyújtom a kezelő orvosnak, hogy a beteg lakásán követendő egészségügyi szabályokat biztos diagnózis alapján megállapíthassa s a beteget megfelelő higiénikus viselkedésre oktassa. A beküldő orvosokra és felekre a vizsgálat teljesen díjmentes lesz; a vizsgáló orvosok jutalmáról magam akarok gondoskodni. Mielőtt azonban e tekintetben intézkednem, tájékozódni kívánok az iránt, hogy a szabad királyi város közönsége tulajdonát képező közkórház eme vizsgálatok teljesítésére vállalkozik-e s ezt a szolgálatot saját viszonyaihoz mérten miként gondolja teljesíteni? Fölhívom ennél fogva a város közönségét, hogy erre vonatkozó jelentését hozzám mielőbb terjesztesse föl.

Bizony, bizony, akit március megkímél, azt elviszi április, enyeleg olykik beteg, ha megkönnyebbül. De még a veszedelmes április is bizonyosan eltelik, a nélkül hogy e baljóslatu, enyelgő közmondást beváltaná, ha a beteg idejében megbízható s biztos hatású szerhez folyamodik. Hogy Thierry gyógyszerész balzsama kiválóképen ilyen szer, bizonyítja az ezernyi eredeti hálálkodó levelet tartalmazó füzet, melyet Thierry gyógyszerész (Pregrada, Rohitseh mellett) kívánatra ingyen és bérmentve megküld mindenkinék. Minden beteg okvetlenül olvassa el a mai hirdetést: Thierry balzsama stb. és rendelje meg a balzsamot.

Közgazdaság.

A talajforgatásról.

A földmivelésnek egyik legfontosabb alapja a jó talaj. Számot is vet ezzel a körülménnyel minden rendtartó és okszerű mezőgazda annál is inkább, mert meg van győződve arról, miszerint jó termés — ugy meny nyiség mint minőség tekintetében — csak jó, tehát rendszeresen megmunkált talajon érhető el. Kertészeti szempontból is ez a tétel az irányadó, mivel itt is csak akkor sikerül a termény — eltekintve a mostoha időjárástól és más károsítóktól — ha a talaj jó. Minden talaj jósága fokozható a trágyázáson kívül az által is, ha a kellő időben és mértékben műveltetik; csak trágyázással nem mindig emelkedik a talaj jósága, illetve termőképessége, viszont jól megművelt talaj kevés trágyázással, vagy sokszor anélkül is legtöbbször jó termést eredményez.

Nagyobb területen szántással műveltetik a talaj azzal a törekvéssel, hogy az eke mélyen hatoljon a talajba; a kisebb területen már inkább a kézi erővel, illetve az ásással való talajmunka bír előnnyel; mert míg a nagyobb területen termelt gabonaneműek stb. egy évnél kevesebb ideig veszik igénybe a talaj táplálékát, tehát gyökereik sem hat mélyebben, addig a kisebb területen termelt kertgazdasági

növények, mint szőlő, komló, zöldség, gyümölcsfa stb. hosszabb ideig veszik igénybe a talajt, gyökereik mélyebben hatolnak a talajba, ilyenformán mély talajművelést kívánnak.

A talaj mélyebb művelése állandósított ültetvények alá még akkor is szükséges, ha az előbb mint szántóföld műveltetett; téves tehát az a nézet, hogy a konyhakert, gyümölcsös, díszkert, szőlő, komlós stb. létesítése előtt a talajt nem kell mélyen művelni, illetve forgatni. Nem ritkán tapasztalható, szinte fukarságnak nevezhető eljárásuk az, hogy díszkertek, faiskolák létesítésénél nem forgatják meg a talajt, hanem csak szántják; az eredmény mindig az, hogy az ily körülmények között létesített park tíz év múlva sem fejlődik annyira mint az, amely kellő talajművelés mellett négy évet növekedett. Ugyanez az arány a faiskolára nézve is, sőt itt még rosszabb az eredmény, mert a csemeték csak szántott talajon oly rosszul, egyenetlenül fejlődnek és már ott hajlandók a betegeskedésre ugyannyira, hogy teljesen használhatatlanná válnak az állandó helyre való kiültetésre.

Ebből következik az, hogy ha nincs kellő anyagi erő a talaj előkészítéshez, akkor kevesebbet de jót, mint sokat és rosszat termelni.

Végül a talaj forgatásának idejére nézve mindeztideig a legjobbnak bizonyult az őszi esetleg a gyenge téli; mert ősztől tavaszig elég ideje van a talajnak kellőleg leülepedni; mert a lazított talajon keresztül jobban áthatol a téli nedvesség, ami már magában véve is egy trágyázás; mert a téli fagy a forgatás által felülre került altalajt fizikailag széjjel bontja, a benne lévő szilárd részeket porhanyóvá teszi, az ásványi sókat feloldja s így az ugynevezett holt talajt élelenné teszi. Minden más talajforgatási időszak, tehát a nyári vagy tavaszi időszak csak az elméletben állja meg a helyét; de minden gyakorlati gazda vagy kertész régen elvetette azt.

Csérer Gyula.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában esekély behozatal és élénk kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.40—3.00, muhar 3.20, alomszalma 1.50, zsupszalma 1.80, szecska 2.25, kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.60—2.80, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 6.80—6.90, tengeri 6.15, rozs 5.95, árpa 6.00—7.00 korona 50 kilónként.

HIRDETÉSEK.

A militicsi tanítói állásra pályázat.

Militics községben lemondás folytán megüresedett római katolikus tanítói állásra pályázat hirdettetik. Ezen állás jövedelme: 1. a község pénztárából 800 kor.; 2. törvényes ötödéves korpótlék: 3. 150 kor. lakáspénz, esetleg szabadlakás. Csak férfitanítók pályázhatnak. Az állás október 1-én elfoglalandó. A kellőleg felszerelt folyamodványok a militicsi róm. kath. iskolaszékre címezve **szeptember 28-ig** nt. Nagel Máté esperes urhoz Militicsre küldendők.

Militics, 1906. szeptember 14-én.

A róm. kath. iskolaszék.

Csemege szőlő.

Naponta többször frissen szedve, a legfinomabb és legnemesebb csemege és muskotály fajtákból (különként vagy kosárszámra) piaci árban kapható

KRIZMANITS IMRE

apatini-uti szőlőtelepén vagy kistemplom-
utca 12. sz. a. lakásán. 10-8

5 kgm. vétel házhoz szállítatik.

Tartós téli szőlőre már most előjegyezhető.
Vidékre 5 kgmos postakosárral
2, 2.50 és 3 koronáért (minőség szerint)
bérmentve szállítok.

Segédjegyző.

24 éves nős, közigazgatási tanfolyamot végzett 8 évi gyakorlattal bíró egyén, ki a magyar, szerb és német nyelvet tökéletesen bírja, azonnali belépéssel, segédjegyzői vagy irnoki állást keres, melyből szerényen megélhetne. — Cim a kiadóhivatalban.

3-3

6545/1906.

Pályázati hirdetés.

Topolya községben lemondás folytán üresedésbe jött községi földkönyvi nyilvántartói állásnak választás útján leendő betöltése céljából pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból előleges havi részletekben 1200 korona.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy pályázati kérvényeiket (jegyzői oklevéllel bírók előnyben részesítetnek) a szabályoknak megfelelőleg felszerelve hozzám **f. évi október hó 1-éig** annyival is inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vételni nem fognak. A választási határnap utólag fog kitűzteni.

Topolya, 1906. szeptember 5-én.

C s á s z á r,
főszolgabíró.

3-2

:: Minden utánzás és utánnyomás ::
büntetendő.

A THIERRY-féle balzsam

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek
des
A. Thierry in Pragrad
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

csak a zöld apáca-védjeggyel
valódi.

Törvényileg védve
Fáradtan és leghathatósabb szer
emésztés, gyomorgöres, kólika,
kattarus, mellfájás, influenza stb.
Ára 12 kis vagy 6 dupla, vagy
pedig egy nagy különlegességi
5 üvegnek patent zárral
5 korona franco.

THIERRY CENTIFOLIA
KENŐCSE

::: netovábbja a szerekek :::
mindennemű daganat ellen Ára
ket tégelynek 3-60 kor.
bérmentve az összeg előleges
beküldése vagy utánvét ellenében

THIERRY A.

gyógyszerész.

Pragrad, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Raktár: Török József és dr. Egger I. Leó
budapesti és Vertes L. lugosi gyógyszerészeknél

Kapható Zomborban: 26-24

NEMET városi gyógyszertára

Szt. György-tér. Telefonszám 71.

Házeladás.

Zomborban egy ház szabadkézből
eladó, mely 2 lakásból áll, u. m.: 6
utcai és 2 udvari szobából, 2 előszobából,
2 konyhából, 2 éléskamrából, 2
fürdőszobából, 2 pincéből és 2 kamrából.
Továbbá 2 virágkertből, konyha-
és gyümölcskertből, amelyben 60 ne-
mesített fa van. A ház modern, szilárd
anyagból 531 öl területen van
építve, egészséges helyen, a városi park
átellenében, 2 percnnyire a vasuti indó-
háztól. — Bővebb felvilágosítás a ház-
tulajdonosnál **Zomborban, Vas-
pálya-utca 16. sz.** alatt nyer-
hető.

3-3

Egy jó házból való fiu,
aki írni és olvasni tud,
tanoncul felvétetik **Gro-
milovits András** könyvköté-
zetében Zomborban, Zrinyi-
utca.

3-3

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906.
évi szeptember hó 1-től.....

Mindennap reggeli 6
órától kezdve esti 6
óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

||| **Gözfürdő:** |||

Urak részére

mindennap déli 1 óráig
: kedden délután is. :

∴ **Hölgyek részére** ∴

hétfőn, szerdán, pén-
teken és szombaton
d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasár-
nap d. u. kivételével használhatják.

**Diákjegyek csak kedden
és iskolásleányok ré-
szére fürdőjegyek csak
szerdán d. u. adatnak ki.**

Allandóan friss víz folyik.

Masseur, tyukszemvágó, fodrász
a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bár-
mely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál
és Zsulyevits Mihály fürdő-
fodrásznál megtudhatók.

KEIL-LAKK

legkittünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

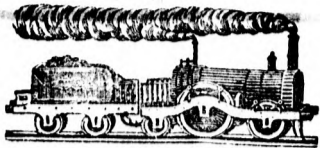
Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8-3

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1906. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda Budapest—Zimony—Belgrád.										Vissza				
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	sz. v.	sz. v.
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10									
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22									
10.30	1.27	4.15		6.48	5.30									
	1.56	4.43		7.10	6.02									
11.05	2.22	5.09		7.25	6.27									
11.23	2.47	5.36		7.42	7.05									
11.37	3.07	5.55		7.55	7.27									
11.51	3.27	6.17			7.46									
12.03	3.43	6.34			8.13									
12.20	4.08	6.55		8.37	8.34									

Oda Szeged-Rókus—Szabadka—Dálya										Vissza			
szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	sz. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	sz. v.
3.05	7.48	11.30		4.55	6.30	8.15							
3.22	8.04	11.46		5.11	6.57	8.33							
3.36	8.18	12.00		5.26	7.28	8.49							
3.50	8.31	12.13		5.39	7.51	9.04							
4.05	8.44	12.28		5.52	8.12	9.25							
4.17	8.55	12.40		6.03	8.31	9.38							
5.00	10.25	2.02	6.50	7.00									
5.25	10.50	2.26		7.30									
5.45	11.13	2.46	7.19	7.56									
6.16	11.45	3.17	7.41	8.32									
6.30	11.59	3.31	7.53	8.50									
7.28		4.00	8.13										
7.42		4.13	8.23										
7.54		4.24	8.33										
9.18		5.25	9.13										
9.30		5.31	9.23										

Oda Kiskun-Halas—Bácsalmás—Rigyica										Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.				
3.50	11.50	6.00	ind.	5.44	2.27	10.24							
4.03	12.03	6.13		5.32	2.14	10.11							
4.20	12.20	6.29		5.16	1.57	9.54							
4.37	12.36	6.45		5.00	1.40	9.37							
4.58	1.08	7.03		4.48	1.27	9.24							
5.25	1.42	7.23		4.20	12.45	8.44							
5.48	2.05	7.44		4.00	12.11	8.15							
5.56	2.13	7.52	érk.	3.51	12.00	8.04							
6.16	2.49	8.14	ind.	3.41	11.21	7.29							
6.36	3.09	8.29		3.26	11.01	7.09							
6.49	3.27	8.37		3.18	10.51	6.59							
6.57	3.35	8.44		3.11	10.34	6.42							
7.17	4.00	8.53		3.00	10.21	6.29							
7.29	4.12	9.03		2.49	9.58	6.08							
7.45	4.28	9.16	érk.	2.35	9.40	5.50							

Oda Baja—Ujvidék										Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.				
4.00	7.22	1.15	ind.	8.53	3.23	6.50							
4.11	7.32	1.25		8.46	3.15	6.42							
4.25	7.45	1.38		8.31	2.59	6.26							
4.51	8.10	2.01		8.10	2.37	6.00							
5.09	8.26	2.16		7.55	2.17	5.35							
5.37	8.54	2.39		7.38	1.57	5.12							
5.56	9.12	2.56		7.14	1.28	4.40							
6.15	9.31	3.14		6.55	1.08	4.16							
6.25	9.41	3.23		6.45	12.57	4.05							
6.51	3.51	3.51	érk.	6.10	11.20								
7.07	3.57	3.57	ind.	6.03	11.13								
7.21	4.07	4.07		5.54	11.04								
7.36	4.16	4.16		5.46	10.56								
7.50	4.30	4.30		5.32	10.42								
8.05	4.49	4.49		5.16	10.28								
8.20	4.52	4.52		4.48	10.02								
8.35	5.07	5.07		4.29	9.45								
8.50	5.21	5.21		4.08	9.25								
9.05	5.35	5.35	ind.	3.26	9.07								
9.20	5.49	5.49		3.12	8.55								
9.35	5.63	5.63		3.01	8.44								
9.50	5.77	5.77		2.32	8.16								
10.05	5.91	5.91	érk.	2.07	7.51								

Oda Ó-Becse—Ujvidék										Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	ind.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.				
4.50	9.45	4.20	ind.	6.56	12.43	7.31							
5.12	10.11	4.42		6.35	12.20	7.10							
5.34	10.31	5.02		6.19	11.53	6.53							
5.54	11.02	5.22		5.55	11.19	6.26							
6.09	11.18	5.39		5.29	10.46	6.11							
6.32	11.45	6.02		5.13	10.28	5.55							
6.41	11.54	6.11		4.57	9.59	5.37							
6.54	12.09	6.24	érk.	4.43	9.43	5.23							
7.01	12.13	6.25	ind.	4.42	9.42	5.22							
7.25	12.40	6.49	érk.	4.17	9.15	5.00							

Oda Szabadka—Baja										Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.				
4.50	10.35	1.42	7.05	ind.	8.09	12.48	6.20	10.28					
5.25	11.10	2.17	7.38		7.35	12.16	5.48	9.52					
5.03	11.46	2.54	8.09		7.13	11.55	5.27	9.22					
6.09	11.51	3.00	8.14		6.58	11.40	5.12	9.06					
6.33	12.15	3.26	8.42		6.33	11.15	4.47	8.38					
7.07	12.48	4.00	9.16	érk.	5.55	10.40	4.12	7.52					

Oda Ujvidék—Vaskapu—Tittel										Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.				
6.37	5.10		ind.	6.00	3.01								
7.00	5.37		érk.	5.33	2.38								
7.05	5.38		ind.	5.28	2.33								
7.31	6.07			5.06	2.15								
7.42	6.19			4.43	1.56								
7.57	6.39			4.25	1.41								
8.11	6.58			4.04	1.26								
8.24	7.16			3.48	1.14								
8.37	7.30		érk.	3.32	1.00								

Oda Szeged-Rókus—Zenta										Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.				
4.20	1.40		ind.	8.56	6.03								
4.40	2.04			8.36	5.43								
4.57	2.22		érk.	8.18	5.25								
4.58	2.35		ind.	7.57	5.08								
5.16	2.58			7.39	4.50								
5.42	3.24			7.25	4.35								
6.04	4.05			6.56	4.07								
6.29	4.30		érk.	6.30	3.40								

Oda Hegyes-Feketehegy—Palánka										Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.				
6.59	3.03	7.47	ind.	5.41	11.17	5.22							
7.21	3.27	8.07		5.21	10.58	5.02							
7.42	3.52	8.36		5.10	10.47	4.51							
7.53	4.04	8.46		4.45	10.25	4.30							
8.06	4.34	9.04		4.33	10.13	4.19							
8.32	5.01	9.28		4.16	10.00	4.01							
8.49	5.28	9.44		3.51	9.35	3.37							
9.21	6.14	10.04		3.40	9.24	3.26							
9.53	6.50	10.35	érk.	3.00	8.18	2.35							

Oda Szabadka—Ó-Becse										Vissza			
v. v.	sz. v.	ind.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.				
4.40	1.32		ind.	8.34	5.15								
5.08	2.00			8.07	4.48								
6.19	3.21		érk.	6.40	3.30								
7.47	5.27			5.26	2.19								
8.10	5.42			5.05	2.02								
8.30	6.02			4.39	1.37								
8.56	6.28		érk.	4.10	1.10								

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállittatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.